

AWDURDOD TÂN AC ACHUB

GOGLEDD CYMRU

***CYNLLUN CYFUNOL AR GYFER
GWELLA A LLESIANT - DRAFFT TERFYNOL***

2019-20

CYNNWYS

Cyflwyniad	2
Y ddeddfwriaeth gymwys	3
Nodau Llesiant Cymru	4
Beth sy'n rhaid i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ei wneud o dan ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol	5
Sut mae'n rhaid i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru weithredu	6 - 8
Datganiad Llesiant	9
Amcan Gwella a Llesiant A	10 - 13
Amcan Gwella a Llesiant B	14 - 18
Manylion cyswllt	19
Meysydd blaenoriaeth Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol	19
Atodiad	20
A: Cyfraniadau ariannol i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru	20
B: Meysydd blaenoriaeth Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol a'r 'Gallu i Greu'	21 - 22

Rhaid i Awdurdodau Tân ac Achub yng Nghymru gyhoeddi amcanion gwella yn unol â Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, ynghyd ag amcanion llesiant yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Ar gyfer prosesau cynllunio'r Awdurdod, mae'r rhain yn cael eu trin fel yr un pethau, sef bod amcanion gwella mwy byrdymor hefyd yn gallu bod yn gamau tuag at gyflawni amcanion mwy hirdymor.

Yn hytrach na chanolbwyntio'n unig ar gynllunio ar gyfer yr ychydig flynyddoedd nesaf, mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod droi ei olygon ymhellach i'r dyfodol ac ystyried beth y gall ei wneud nawr i ddechrau gwella bywydau pobl a fydd yn byw yng Ngogledd Cymru yn yr 2020au, yr 2030au a'r 2040au. Dan y gyfraith, rhaid i'r Awdurdod ddatblygu amcanion llesiant ar ei gyfer ei hun, a'r amcanion hynny yn cyfrannu at gyflawni nodau llesiant Cymru, a chymryd camau i gyflawni'r amcanion hynny.

Dyma gyfle i wasanaethau cyhoeddus feddwl yn y tymor hir a gweithio gyda'i gilydd yn fwy effeithiol i fynd i'r afael â'r materion cymhleth sy'n effeithio ar fywydau pobl ond na ellir eu datrys gan un sefydliad yn unig drwy gynlluniau byrdymor.

Nid yw'r dyddiad terfynol statudol ar gyfer eu cyhoeddi¹ wedi newid, sef 31^{ain} Mawrth, ac mae'r bwriad cyffredinol y tu cefn i'w cyhoeddi yn parhau yr un fath, sef esbonio'n gyhoeddus beth yw bwriadau'r Awdurdod, gwahodd sylwadau ac awgrymiadau, a darparu sail ar gyfer Asesiad Perfformiad Blynyddol a gyhoeddir ym mis Hydref.

¹ Gorchymyn Awdurdodau Tân ac Achub (Cynlluniau Gwella) (Cymru) 2012 a pharagraff 10 o'r Cyfarwyddyd Statudol "Rhannu Pwrpas Rhannu Dyfodol" (SPSF2).

Mesur Llywodraeth Leol 2009

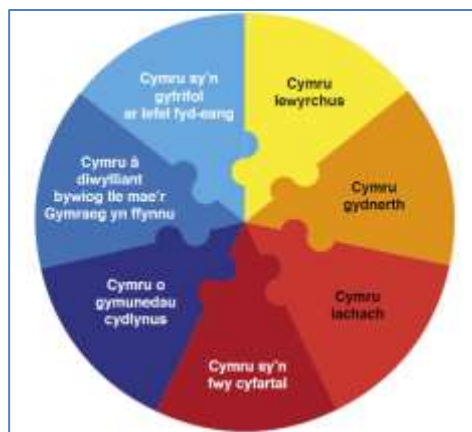
Ers 2009, mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn ddarostyngedig i Fesur Llywodraeth Leol 2009 sy'n ei gwneud yn ofynnol iddo osod a chyhoeddi amcanion gwella. Fel "Awdurdod Gwella Cymreig" o dan y ddeddfwriaeth hon, rhaid i gynllun gwella Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ddangos ei fod wedi gwella'r hyn a wnaiff mewn perthynas ag o leiaf un o'r saith agwedd ar wella, sef:

1. effeithiolrwydd strategol;
2. ansawdd gwasanaethau;
3. argaeledd gwasanaethau;
4. tegwch;
5. cynaliadwyedd;
6. effeithlonrwydd; ac
7. arloesi.

Nid oes raid i'r amcanion newid o'r naill flwyddyn i'r llall, nac ychwaith fod modd eu cyflawni o fewn un flwyddyn.

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Nod y Ddeddf hon yw gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol cenedlaethau o bobl yn y dyfodol yng Nghymru. Rhaid i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru, fel un o'r cyrff cyhoeddus a restrir yn y Ddeddf, gyflawni "datblygu cynaliadwy" er mwyn helpu i achosi'r gwelliant hwnnw i'r boblogaeth yng Nghymru yn y dyfodol.

Mae'r Ddeddf yn rhestru saith o nodau llesiant ar gyfer Cymru yn ei chyfanrwydd. Bwriad y nodau hyn yw hybu synnwyr o bwrpas cyffredin, ac felly annog pobl a sefydliadau i weithio gyda'i gilydd i helpu i gyflawni'r nodau er lles cenedlaethau o bobl yn y dyfodol.

Drwy gyflawni ei amcanion llesiant, bydd ATAGC yn cyfrannu at gyflawni'r nodau llesiant ar gyfer Cymru drwy wneud Cymru'n:

- **llewyrchus** o ganlyniad i leihau effaith ariannol uniongyrchol ac anuniongyrchol tanau. Bydd ardaloedd lleol yn fwy galluog i ffynnu'n economaidd a denu mewnfuddsoddiadau, a bydd adnoddau'r gwasanaethau cyhoeddus yn mynd ymhellach ac yn cyflawni mwy nag a fyddai modd ei fforddio fel arall;
- **cydnerth** oherwydd bod gwasanaethau cyhoeddus, sydd wedi'u cynllunio'n dda ac sy'n gynaliadwy, yn dal ar gael, ac oherwydd bydd gan bobl a chymunedau fwy a mwy o wybodaeth a hyder i ddatblygu eu cydnerthedd eu hunain;
- **iachach** oherwydd bydd llai o bobl yn dioddef niwed y mae modd ei osgoi; bydd yr amgylchedd yn lanach, a bydd adnoddau naturiol a thirweddau'n cael eu diogelu ar gyfer gweithgareddau awyr agored;
- **mwy cyfartal** oherwydd bydd y sylw'n cael ei anelu at gefnogi a dylanwadu ar y bobl hynny y mae eu iechyd, eu nodweddion personol a/neu eu ffordd o fyw ar wahanol adegau yn eu bywydau yn eu rhoi mewn mwy o berygl;
- gwlad o **gymunedau cydlynus** oherwydd mae cymunedau diogel, cydnerth a hyderus yn fwy tebygol o gynnal synnwyr o bwrpas cyffredin, ac o rannu gwasanaethau a'u hadnoddau'n fwy teg;
- gwlad â **diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu** oherwydd mae cymunedau llewyrchus, cydnerth mewn lle gwell i ddatblygu diwylliant adeiladol a chymryd rhan mewn amrywiaeth o weithgareddau diwylliannol, a hefyd oherwydd mae'r Awdurdod wedi sefydlu ymrwymiad i'r Gymraeg sy'n golygu bod unrhyw un sy'n dod i gysylltiad â'r Gwasanaeth yn gallu gwneud hynny drwy'r Gymraeg neu'r Saesneg fel y maent yn dewis;
- yn wlad **gyfrifol ar lefel fyd-eang** oherwydd yr elfen o amddiffyn amgylcheddol sy'n gysylltiedig ag atal tanau mewn cartrefi, a hefyd oherwydd yr ymrwymiad i gynaliadwyedd drwy stiwardio adnoddau ariannol yr Awdurdod.

BETH SY’N RHAID I AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU EI WNEUD O DAN DDEDDF LLESIANT CENEDLAETHAU’R DYFODOL

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau’r Dyfodol yn ei gwneud yn ofynnol i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru osod a chyhoeddi amcanion llesiant. Mae’r amcanion hirdymor hyn yn newidiadau y mae’r Awdurdod eisiau eu gweld yng Ngogledd Cymru er mwyn cyfrannu at wella llesiant yn lleol a symud Cymru’n nes at gyflawni ei nodau llesiant hi. Ar ôl nodi’r amcanion hirdymor hyn, mae dyletswydd ar yr Awdurdod i gymryd pob cam rhesymol i fynd ynglŷn â nhw ac i adrodd yn gyhoeddus ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol ynghylch y cynnydd a wnaed ganddo.

Mae’r Ddeddf hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ymwneud fel aelod gweithredol o Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus. Mae’r byrddau statudol hyn yn dod â sefydliadau perthnasol at ei gilydd i gynllunio a chydweithio ar wella rhagolygon cymdeithasol, diwylliannol, economaidd ac amgylcheddol cenedlaethau o bobl yn eu hardal yn y dyfodol. Mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn aelod o’r pedwar bwrdd yng Ngogledd Cymru, sef Wrecsam; Sir y Fflint; Conwy a Sir Ddinbych; ac Ynys Môn a Gwynedd.

Mae’r pedwar Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yng Ngogledd Cymru wedi cyhoeddi eu cynlluniau llesiant lleol fel yr oedd yn ofynnol yn 2018. Gofynnwyd am adborth gan drigolion yr ardal, busnesau ac ymwelwyr, ac fel yr oedd yn ofynnol dan y Ddeddf anfonwyd copïau at Weinidogion Cymru, Comisiynydd Cenedlaethau’r Dyfodol, Archwilydd Cyffredinol Cymru a’r pwyllgor trosolwg a chraffu yn yr awdurdod lleol. Gellir gweld y cynlluniau drwy ddefnyddio’r dolenni isod:

<https://conwyanddenbighshirelsb.org.uk/cy/well-being-plan/>

<https://www.llesiantgwyneddamon.org/cy/Cynllun-Llesiant/>

<https://www.bgcwrecsam.org/cynllunlleslleol/>

<http://www.siryfflint.gov.uk/cy/Resident/Council-and-Democracy/Flintshire-Public-Services-Board.aspx>

Y ddyletswydd Llesiant

Rhaid i bob corff cyhoeddus sy'n ddarostyngedig i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol gyflawni datblygu cynaliadwy, a thrwy hynny, rhaid iddo osod a chyhoeddi amcanion llesiant gyda'r nod o wneud y mwyaf o'i gyfraniad i gyflawni pob un o'r nodau llesiant cenedlaethol, a chymryd pob cam rhesymol i gyflawni'r amcanion hynny yn unol â'r Egwyddor Datblygu Cenedlaethol a'r 'pum ffordd o weithio'.

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn ei gwneud yn ofynnol i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ganolbwyntio ar wneud yn siŵr nad yw'r pethau a wnaiff heddiw yn amharu ar fywydau pobl a fydd yn byw yma yn blynyddoedd i ddod.

Rhaid i'r Awdurdod fabwysiadu ffyrdd arbennig o feddwl a gweithredu er mwyn helpu i barhau i ganolbwyntio ar ddiogelu llesiant cenedlaethau o bobl yn y dyfodol.

Mae'r "pum ffordd o weithio" a ddiffinnir yn y Ddeddf yn golygu:

Edrych ar bethau yn yr **hirdymor** fel nad yw'r hyn sy'n digwydd nawr yn peryglu gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion eu hunain.

Atal problemau rhag digwydd neu rhag gwaethygu.

Cael **dull integredig**, gan ystyried sut y gallai ei amcanion llesiant ei hun effeithio ar ei gilydd ac ar gyflawni'r nodau llesiant ar gyfer Cymru.

Cofio'r amrywiaeth gyfoethog o bobl sydd yna yng Ngogledd Cymru, a'u hannog i **gymryd rhan** yn y penderfyniadau sy'n effeithio arnynt.

Gweithio **ar y cyd** ag eraill i helpu'r Awdurdod i gyflawni ei amcanion, ac fel arall, i helpu eraill i gyflawni eu rhai hwy.

Yr Egwyddor Datblygu Cynaliadwy yw gweithredu “mewn modd sy’n ceisio sicrhau bod anghenion y presennol yn cael eu diwallu heb beryglu gallu cenedlaethau’r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion hwythau”.

Mae ATAGC wedi gosod ei amcanion llesiant yn unol â’r egwyddor datblygu cynaliadwy drwy wneud y canlynol:

Mae wedi ystyried yr heriau hirdymor sy’n wynebu Gogledd Cymru, sy’n cynnwys y rhagamcan o newidiadau demograffig i boblogaeth gynyddol sy’n heneiddio, a rhagweld cyfyngiadau ariannol sy’n effeithio ar wasanaethau cyhoeddus.

Mae wedi cadw’r gwaith ataliol yn ganolog, gan gydnabod bod atal tanau a sefyllfaoedd niweidiol eraill rhag digwydd yn gwneud mwy o synnwyr nag ymateb yn unig.

Mae wedi dilyn dull integredig, ac wedi ystyried strategaethau sefydliadau eraill (e.e. gwasanaethau iechyd cymunedol) yn ogystal â’i rai ei hun.

Mae wedi parhau i feithrin perthnasoedd gwaith cynhyrchiol ag amrywiaeth o sefydliadau eraill, gan gynllunio a gweithredu ar wahanol lefelau drwy amrywiol fforymau, gan gynnwys y byrddau gwasanaethau cyhoeddus.

Mae wedi ymgynghori’n eang ac wedi ceisio barn y cyhoedd yn gyffredinol a chynrychiolwyr grwpiau penodol wrth benderfynu ar ei amcanion.

Bydd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn monitro ei gynnydd o ran cyflawni ei amcanion llesiant drwy drefniadau rheolaethol o ddydd i ddydd yn y Gwasanaeth ac adroddiadau rheolaidd i’r Awdurdod.

Bydd ATAGC yn cynnwys pobl eraill sydd â diddordeb mewn cyflawni'r nodau, a bydd yn sicrhau bod y bobl hynny'n adlewyrchu amrywiaeth Gogledd Cymru.

Mae'r Gwasanaeth yn ymwneud bob dydd ag amrywiaeth eang o bobl a fyddai â diddordeb yn gweld nodau llesiant Cymru yn cael eu cyflawni.

Drwy atgyfeiriadau gan sefydliadau sy'n bartneriaid inni, mae'r Gwasanaeth yn cwrdd â phobl y mae eu hamgylchiadau'n golygu eu bod yn fwy agored i danau. Drwy weithgareddau ataliol penodol (e.e. archwiliad diogel ac iach, camau atal llosgi bwriadol ac ymweld ag ysgolion), cyrsiau (e.e. Y Ffenics) a rhwydweithiau proffesiynol a chyfarfodydd, mae'r Gwasanaeth yn cael sgysiau cyson â phobl y mae eu barn a'u profiad yn helpu i siapio'r gwasanaethau a ddarparwn.

Mae'r Gwasanaeth hefyd yn ymwneud yn gyson â'r gymuned fusnes yn ystod awdritiau o safleoedd annomestig – e.e. pobl sy'n rhedeg busnesau teuluol bach, cyflogwyr gweithluoedd mawr, pobl sy'n rhedeg gwestai, perchnogion bwytai, rheolwyr ysbytai a sefydliadau addysg.

Ceir gwybodaeth am yr ymateb i ymgynghoriad cyhoeddus yr Awdurdod yn 2018 drwy wneud cais amdano neu oddi ar wefan yr Awdurdod².

Yn gryno, rhaid i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru wneud y canlynol:

- Gosod a chyhoeddi amcanion llesiant;
- Cymryd pob cam rhesymol i gyflawni'r amcanion hynny;
- Cyhoeddi datganiad ynglŷn â'i amcanion llesiant;
- Cyhoeddi adroddiad cynnydd yn flynyddol;
- Cyhoeddi ymateb i unrhyw argymhellion a wneir gan Gomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol ar gyfer Cymru.

² <http://www.nwales-fireservice.org.uk/media/338657/7-y-mateb-ir-atebion-ymgynghoriad.pdf>.

DATGANIAD LLESIANT

Dyma amcanion llesiant hirdymor ATAGC:

- A. Cynorthwyo pobl i atal tanau damweiniol mewn cartrefi a bod yn ddiogel os bydd tanau'n digwydd;
- B. Hwyluso gwasanaethau tân ac achub sydd o ansawdd uchel, yn ymatebol ac wedi'u hintegreiddio'n well fel bod gweithgareddau ataliol ac ymateb brys yn gallu parhau i fod ar gael pryd a lle mae eu hangen, ac hynny'n deg ac ar sail risg.

Er mwyn cyflawni'r amcanion llesiant yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy, mae ATAGC yn cynnig cymryd camau i wneud y canlynol:

Cyflwyno rhaglen gynhwysfawr o weithgareddau ataliol gyda'r nod o helpu i gadw pobl a chymunedau'n ddiogel rhag tanau damweiniol mewn cartrefi;

Diogelu cynaliadwyedd ariannol yr Awdurdod drwy gytuno ar gyllideb ar gyfer 2019/20 sy'n cadw lefel bresennol y ddarpariaeth gwasanaethau (h.y. heb gau gorsafoedd tân na thynnu peiriannau tân) drwy wneud rhagor o arbedion effeithlonrwydd yn fewnol a chael cynnydd yn y cyfraniadau ariannol gan yr Awdurdodau cyfansoddol.

Parhau i archwilio cyfleoedd i weithio gyda sefydliadau eraill i gynnig amrywiaeth eang o wasanaethau integredig i'r cyhoedd yng Ngogledd Cymru.

Amcan Gwella a Llesiant A: Cefnogi pobl i atal tanau damweiniol mewn cartrefi a bod yn ddiogel os bydd tanau'n digwydd.

Rhesymeg dros ddewis yr amcan hwn;

Gartref yw'r lle mae pobl yn fwyaf tebygol o gael eu lladd neu eu hanafu oherwydd tân, ac mae hyn yn digwydd er eu bod yn gyfarwydd â chynllun yr adeilad ac fel arfer maent yn agos at o leiaf un llwybr dianc.

Yn ôl ein dadansoddiadau o anafusion tân blaenorol, mae nifer o ffactorau'n gallu rhoi pobl mewn mwy o berygl o danau damweiniol yn y cartref. Ymysg y ffactorau hyn mae:

- eu hoedran (plant ifanc ac oedolion hŷn);
- anableded neu gyflwr meddygol cyfyngol;
- bod ar eu pen eu hunain ar adeg y tân;
- alcohol a/neu gyffuriau yn effeithio arnynt;
- byw mewn llety ar rent;
- dim larwm mwg yn gweithio ar y safle;
- hanes o gael gwared yn ddiogel ar ddeunydd sydd wedi cynnau;
- byw mewn amddifadedd cymdeithasol.

Po fwyaf o ffactorau cyfrannol sy'n gysylltiedig â rhywun, y mwyaf o berygl y bydd yn dioddef tân yn y cartref.

Mae proffil demograffig Gogledd Cymru yn y dyfodol yn dangos poblogaeth sy'n heneiddio. Yn ôl y rhagamcanion a gyhoeddwyd ar gyfer yr ardal, bydd cynnydd mawr yn nifer y bobl 75 oed a throsodd a bydd miloedd yn fwy o bobl yn byw ar eu pen eu hunain dros yr ugain mlynedd nesaf. Mae'r Awdurdod yn credu bod gallu dylanwadu ar ymddygiadau, er mwyn eu harfogi â'r wybodaeth a'r penderfynoldeb i'w cadw eu hunain yn ddiogel ac yn iach am fwy o amser ac er mwyn gwrthbwyso effeithiau'r ffactorau cyfrannol, yn gwneud synnwyr da iawn.

Sut mae'r amcan hon yn cyfrannu at nodau llesiant cenedlaethol a llesiant poblogaeth Gogledd Cymru.

Nodau llesiant	Agweddau ar lesiant					
Cymru lewyrchus	Economaidd	✓	✓	✓	✓	✓
	Cymdeithasol					
	Amgylcheddol					
	Diwylliannol					

Heblaw am yr effaith emosiynol a'r golled bersonol sy'n gysylltiedig â thanau yn y cartref, mae yna effaith economaidd, e.e. cost atgyweirio, premiwm yswiriant uwch a cholli amser gwaith; cost ymateb brys, gofal meddygol, ail-gartrefu a gofal maeth; yr effaith ar brisiau eiddo a pha mor atyniadol yw'r ardal i sefydlu busnes yno.

Nodau llesiant	Agweddau ar lesiant					
Cymru Gydnherth	Economaidd	✓	✓	✓	✓	✓
	Cymdeithasol	✓	✓	✓		✓
	Amgylcheddol					
	Diwylliannol	✓	✓	✓		✓

Bydd unigolion a chymunedau sy'n gwybod sut i atal tanau ac aros yn ddiogel pan fydd tanau'n digwydd yn fwy cydnherth yn economaidd, cymdeithasol a diwylliannol. Gall gwasanaethau cyhoeddus a gwirfoddol sy'n gweithio gyda'i gilydd osgoi dyblygiadau ac aneffeithlonrwydd a darparu gwasanaeth o ansawdd gwell pan fo angen. Gellir cadw arian cyhoeddus ar gyfer y pethau na ellid eu hosgoi.

Nodau llesiant	Agweddau ar lesiant					
Cymru Iachach	Economaidd	✓	✓	✓	✓	✓
	Cymdeithasol	✓	✓	✓	✓	✓
	Amgylcheddol	✓	✓	✓	✓	✓
	Diwylliannol	✓	✓	✓	✓	✓

Gall hyd yn oed anafiadau corfforol bychain fod yn drawmatig pan fo rhywun yn cael tân yn eu cartref, ond gall anafiadau difrifol neu farwolaeth ffrind neu aelod o'r teulu gael canlyniadau pellgyrhaeddol i iechyd corfforol a meddyliol. Mae effaith lygrol tanau yn cyfrannu at amgylchedd llai iach, sydd yn ei dro yn rhwystro pobl rhag gwneud gweithgareddau awyr agored.

Nodau llesiant	Agweddau ar lesiant					
Cymru fwy cyfartal	Economaidd	✓	✓	✓	✓	✓
	Cymdeithasol	✓	✓	✓	✓	✓
	Amgylcheddol					
	Diwylliannol	✓	✓	✓	✓	✓

Cydnabyddir bod cysylltiad rhwng bod yn agored i dân ac amddifadedd cymdeithasol, anabled ac oedran. Mae targedu gwaith ataliol yn ceisio ail-unioni'r cydbwysedd ac yn helpu i wrthbwysio effeithiau'r nodweddion arbennig hynny.

Sut mae'r amcan hon yn cyfrannu at nodau llesiant cenedlaethol a llesiant poblogaeth Gogledd Cymru (parhad)

Nodau llesiant	Agweddau ar lesiant					
Gwlad o gymunedau cydlynus	Economaidd	✓	✓	✓	✓	✓
	Cymdeithasol	✓	✓	✓	✓	✓
	Amgylcheddol					
	Diwylliannol	✓	✓	✓	✓	✓

Mae cymdogaethau sy'n rhydd o danau damweiniol mewn cartrefi yn cyfrannu at gymunedau deniadol, hyfyw, diogel â chysylltiadau da sydd â gwell siawns o gael synnwyr o bwrpas cyffredin, ac o rannu gwasanaethau a'u hadnoddau'n fwy teg.

Nodau llesiant	Agweddau ar lesiant					
Gwlad â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu	Economaidd					
	Cymdeithasol	✓	✓	✓	✓	✓
	Amgylcheddol					
	Diwylliannol	✓	✓	✓	✓	✓

Mae cymunedau sy'n rhydd o danau damweiniol mewn cartrefi yn fwy llewyrchus, felly maent yn fwy cydnerth ac mewn sefyllfa well i fod yn gallu datblygu diwylliant adeiladol a chadarnhaol sy'n cymryd rhan mewn amrywiaeth o weithgareddau diwylliannol.

Nodau llesiant	Agweddau ar lesiant					
Gwlad sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang	Economaidd	✓	✓	✓	✓	✓
	Cymdeithasol					
	Amgylcheddol	✓	✓	✓	✓	✓
	Diwylliannol					

Mae atal tanau damweiniol mewn cartrefi yn cyfrannu at gyflenwadau dŵr ac aer glân.

Cam tuag at gyflawni'r amcan llesiant

Y cam y mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn cynnig ei gymryd tuag at gyflawni amcan A yw cyflwyno rhaglen gynhwysfawr o waith ataliol gyda'r nod o helpu i gadw pobl a chymunedau yn ddiogel rhag tanau damweiniol mewn cartrefi.

Camau gweithredu tuag at gyflawni'r amcan llesiant

Yn ystod 2019/20, bydd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn:

- Cynnal 20,000 o Archwiliadau Diogel ac Iach, gydag o leiaf 25% o'r rheini i gartrefi y mae asiantaeth arall wedi eu hatgyfeirio at y Gwasanaeth.
- Parhau i wella effeithiolrwydd yr archwiliadau Diogel ac Iach, drwy ymchwilio i'w hyd a'u lled a chytuno ar egwyddorion Diogel ac Iach drwy Gymru er mwyn cefnogi dull cyson o'u darparu.
- Ystyried cysoni'r meini prawf ar gyfer sgorio risgiau yn yr archwiliadau Diogel ac Iach ledled Cymru.
- Cytuno ar lefel Cymru gyfan pa negeseuon diogelwch cymunedol fydd y tri ATA yng Nghymru yn eu defnyddio, a hynny er mwyn ceisio cyfrannu at ostwng nifer y prif danau.
- Drwy ddadansoddi patrymau digwyddiadau blaenorol, canfod a cheisio gostwng nifer yr achosion a ragwelir o gategoriâu penodol o danau.
- Datblygu rhagor ar yr wybodaeth a'r ddealltwriaeth o'r ffactorau sy'n cyfrannu at ba mor agored yw unigolyn i danau mewn anheddau, a defnyddio hyn i ddarparu negeseuon amserol wedi'u targedu er mwyn codi ymwybyddiaeth o'r risgiau a'r canlyniadau ac i geisio dylanwadu a newid ymddygiad.
- Parhau i weithio gyda sefydliadau sy'n bartneriaid i ni a meithrin partneriaethau newydd pan fo'n briodol.
- Sicrhau bod y cytundebau rhannu gwybodaeth sy'n bodoli eisoes yn parhau'n gyfoes, a cheisio sefydlu cytundebau newydd pan fo'n briodol.

Amcan Gwella a Llesiant B: Hwyluso gwasanaethau tân ac achub integredig sydd o ansawdd uchel, yn ymatebol ac wedi'u hintegreiddo'n well fel bod gweithgareddau ataliol ac ymateb brys yn gallu parhau i fod ar gael pryd a lle mae eu hangen, a hynny'n deg ac ar sail risg.

Rhesymeg dros ddewis yr amcan hwn:

O ystyried bod ansicrwydd ariannol yn y cefndir³ a bod cynnydd posibl yn y galw am wasanaethau ymhob rhan o'r sector cyhoeddus, does dim amheuaeth y bydd yr Awdurdod yn wynebu heriau o ran gallu cynnal ei wasanaethau dros y degawdau i ddod.

Er bod byw'n hirach yn rhywbeth i'w groesawu, gall y rhagamcan fod y boblogaeth yn heneiddio arwain at gael llai o bobl o oedran gweithio i gefnogi'r rhai sydd o oedran pensiwn. Yn ôl ffigyrau ar gyfer y Deyrnas Unedig a gynhyrchwyd gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol, mae nifer y bobl o oedran pensiwn yn codi o amcangyfrif o 308 am bob 1,000 o bobl o oedran gweithio yn 2016, i 365 am bob 1,000 o bobl o oedran gweithio yn 2037.

Mae'r Swyddfa Ystadegau Gwladol yn dweud hefyd fod *“poblogaeth fwy o faint yn cynyddu maint a chapasiti'r gweithlu i gynhyrchu, ond mae hefyd yn cynyddu'r pwysau a'r galw am wasanaethau fel addysg, gofal iechyd a thai”*.

Felly, mae'r pwysau ar wasanaethau tân ac achub yn debygol o ddod o sawl cyfeiriad gwahanol, gan gynnwys y gallu i recriwtio a chadw digon o ddiffoddwyr tân gweithredol sy'n cyrraedd y safonau ffitrwydd angenrheidiol, a chael digon o arian i dalu am ddarparu gwasanaethau tân ac achub mewn cyfnod pryd mae mwy o alw am amrywiaeth o wasanaethau cyhoeddus.

³ Gweler (enghreifftiau) : *“Cydnheredd ariannol awdurdodau lleol yng Nghymru 2015-16”* Archwilydd Cyffredinol Cymru. <https://www.wao.gov.uk/system/files/publications/445A2016-Financial-resilience-cym.pdf>
“Future pressures on Welsh public services”, Mark Jeffs, Wales Public Services 2025.
<http://www.walespublicservices2025.org.uk/files/2016/03/Mark-Jeffs-WPS2025-Summary-Report1.pdf>
“Welsh budgetary trade-offs to 2019-20”, D. Phillips a P. Simpson, The Institute for Fiscal Studies, Medi 2016.
<https://www.ifs.org.uk/uploads/publications/docs/IFS%20report%20R120.pdf>

Sut mae'r amcan hon yn cyfrannu at nodau llesiant cenedlaethol a llesiant poblogaeth Gogledd Cymru.

Nodau llesiant	Agweddau ar lesiant					
Cymru lewyrchus	Economaidd	✓	✓	✓	✓	✓
	Cymdeithasol					
	Amgylcheddol					
	Diwylliannol					

Mae atal tanau ac ymateb yn gyflym i argyfyngau pan fyddant yn digwydd yn helpu i osgoi neu leihau'r gost ddynol, colledion yswiriedig ac anyswiriedig, cost atgyweirio a cholli cynhyrchiant, a gwneud ardal yn llai atyniadol i fewnfuddsoddiadau.

Nodau llesiant	Agweddau ar lesiant					
Cymru Gydnherth	Economaidd	✓	✓	✓	✓	✓
	Cymdeithasol	✓	✓	✓		✓
	Amgylcheddol					
	Diwylliannol	✓	✓	✓		✓

Bydd rhesymoli costau'r Awdurdod ei hun a chanfod ffordd fanteoledig o ariannu'r gwasanaeth dros yr ychydig flynyddoedd nesaf yn gymorth i gynnal gwasanaethau tân ac achub ar gyfer y dyfodol, gan wneud yr ardal yn fwy cydnherth i newidiadau demograffig a newidiadau eraill. Mae cynllunio gwasanaethau ar sail risg yn sicrhau bod yr adnoddau sydd ar gael yn cael eu dosbarthu yn y ffordd orau.

Nodau llesiant	Agweddau ar lesiant					
Cymru Iachach	Economaidd	✓	✓	✓	✓	✓
	Cymdeithasol	✓	✓	✓	✓	✓
	Amgylcheddol	✓	✓	✓	✓	✓
	Diwylliannol	✓	✓	✓	✓	✓

Mae'r amcan hwn yn ceisio sicrhau'r gwasgariad gorau o adnoddau ariannol er mwyn darparu gwasanaethau tân ac achub i achub bywydau. Does dim amheuaeth y bydd yna heriau'n gysylltiedig â system o gyllidebu ar gyfer y tymor byr, ond mae cynllunio ariannol yn ceisio rhagweld a mynd i'r afael â phroblemau cyn iddynt ddigwydd, gan sicrhau'r defnydd gorau o adnoddau a pharhau i ddarparu gwasanaethau.

Nodau llesiant	Agweddau ar lesiant					
Cymru fwy cyfartal	Economaidd	✓	✓	✓	✓	✓
	Cymdeithasol	✓	✓	✓	✓	✓
	Amgylcheddol					
	Diwylliannol	✓	✓	✓	✓	✓

Mae cynllunio gwasanaethau fforddiadwy a chyfartal ar sail risg, a'u darparu pan a lle bo angen, yn berthnasol i bawb.

Sut mae'r amcan hon yn cyfrannu at nodau llesiant cenedlaethol a llesiant poblogaeth Gogledd Cymru (parhad)

Nodau llesiant	Agweddau ar lesiant					
Gwlad o gymunedau cydlynus	Economaidd	✓	✓	✓	✓	✓
	Cymdeithasol	✓	✓	✓	✓	✓
	Amgylcheddol					
	Diwylliannol	✓	✓	✓	✓	✓

Mae osgoi effeithiau tanau ac argyfyngau eraill yn cyfrannu at gymunedau mwy atyniadol, bywiog a diogel.

Nodau llesiant	Agweddau ar lesiant					
Gwlad â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu	Economaidd					
	Cymdeithasol	✓	✓	✓	✓	✓
	Amgylcheddol					
	Diwylliannol	✓	✓	✓	✓	✓

Os oes gan gymunedau fynediad at wasanaethau effeithiol sy'n atal ac yn ymateb mewn argyfwng, byddant yn gallu canolbwyntio fwy ar gynnal y Gymraeg, creu diwylliant cadarnhaol ac amddiffyn ei threftadaeth.

Nodau llesiant	Agweddau ar lesiant					
Gwlad sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang	Economaidd	✓	✓	✓	✓	✓
	Cymdeithasol					
	Amgylcheddol	✓	✓	✓	✓	✓
	Diwylliannol					

Mae gwasanaethau tân ac achub o ansawdd uchel yn cyfrannu at amgylchedd glanach a gwell, ac yn gwarchod adnoddau naturiol.

Camau tuag at gyflawni'r amcan llesiant

Dyma'r camau y mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn cynnig eu cymryd tuag at gyflawni amcan B:

1. Darparu gwasanaethau tân ac achub yng Ngogledd Cymru o fewn y gyllideb y cytunwyd arni, tra'n parhau i geisio cael arbedion effeithlonrwydd parhaus yn fewnol.
2. Parhau i archwilio cyfleoedd i weithio gyda sefydliadau eraill i gynnig amrywiaeth eang o wasanaethau integredig i'r cyhoedd yng Ngogledd Cymru.

Camau gweithredu tuag at gyflawni'r amcan llesiant

Ar ôl mynd ati'n ofalus i ystyried y dewisiadau ar gyfer sicrhau cyllideb fanteledig yn y flwyddyn 2019/20, dywedodd yr Awdurdod nad oedd yn bwriadu ceisio cael arbedion mawr oherwydd roedd o'r farn y byddai lefel y risg yn rhy uchel ar hyn o bryd. Datblygwyd y gyllideb refeniw gan ddefnyddio'r lefelau presennol o ddarpariaeth gwasanaethau, ond bydd gwaith yn parhau i ganfod rhagor o arbedion effeithlonrwydd yn fewnol y byddai'n bosibl eu gwneud yn 2019/20, gan gofio am y pwysau ariannol cynyddol sy'n wynebu'r awdurdodau cyfansoddol.

Yn ystod 2019/20, bydd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn:

- Darparu gwasanaethau o fewn y gyllideb ddiwygiedig y cytunwyd arni, sef £35,237,112, sy'n llai na'r asesiad cychwynnol, gan adlewyrchu mesurau a gymerwyd fel rhan o'r broses o osod y gyllideb er mwyn lleihau effaith cynnydd yn y cyfraniadau gan yr Awdurdodau cyfansoddol.
- Parhau i ganolbwyntio ar leihau cymaint â phosibl ar y cynnydd yn y gyllideb, a chanfod arbedion effeithlonrwydd o fewn y Gwasanaeth.

Camau tuag at gyflawni'r amcanion llesiant (parhad).

- Parhau'n agored i gyfleoedd i weithio y tu hwnt i ffiniau sefydliadau i gynnig amrywiaeth ehangach o wasanaethau, yn enwedig rhai a fydd yn gwella canlyniadau iechyd, diogelwch a llesiant fel rhan o ddull 'diogel ac iach' sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn.
- Parhau i fonitro a gwerthuso effaith ac effeithiolrwydd rhaglenni sy'n cael eu cynnal mewn partneriaeth â sefydliadau eraill, megis y cynlluniau 'Ar Goll o Gartref' a 'Dull Mynediad'.
- Ymgynghori â'r cyhoedd am y camau arfaethedig i'w cymryd i gyflawni'r amcanion llesiant yn ystod 2020/21 a chytuno ar y gyllideb ar gyfer y flwyddyn honno ar sail y costau hysbys a'r rhai a ddisgwyllir.
- Parhau i chwilio am gyfleoedd newydd i ddatblygu cynlluniau prentisiaeth yn y Gwasanaeth.

MANYLION CYSYLLTU

Cyfeiriad post: Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru
Pencadlys y Gwasanaeth Tân ac Achub
Ffordd Salisbury
Parc Busnes Llanelwy
Llanelwy
Sir Ddinbych
LL17 0JJ

Ffôn: 01745 535250

Gwefan: www.gwastan-gogcymru.org.uk

SUT I GYFRANNU AT AMCANION GWELLA AR GYFER Y DYFODOL

Mae'r Awdurdod yn cynnal ymgynghoriad cyhoeddus bob blwyddyn, pryd y mae'n cyhoeddi ei amcanion arfaethedig ar gyfer y flwyddyn i ddod ac yn gwahodd sylwadau gan bawb sydd â diddordeb yn yr hyn a wnaiff yr Awdurdod. Rhoddir ystyriaeth i bob sylw a ddaw i law cyn cyhoeddi'r cynlluniau ar gyfer y flwyddyn i ddod.

Mae croeso i unrhyw un sy'n dymuno cyfrannu syniadau newydd ynglŷn ag amcanion gwella ar gyfer y dyfodol ysgrifennu at y Prif Swyddog Tân yn y cyfeiriad uchod.

MEYSYDD BLAENORIAETH COMISIYNYDD CENEDLAETHAU'R DYFODOL

Mae Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol wedi nodi chwe maes blaenoriaeth sy'n seiliedig ar ymchwil a gynhaliwyd yn ystod 2018 ac a ganfu'r heriau mwyaf sy'n wynebu Cymru. Yn Atodiad B, mae gwybodaeth am hyn, ynghyd â manylion 'Y Gallu i Greu', sef rhaglen sy'n ceisio tynnu sylw at enghreifftiau o waith da sy'n gwella llesiant cymunedau ledled Cymru.

Atodiad A

Cyfraniadau ariannol i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

£	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Ynys Môn	3,198,669	3,200,523	3,190,812	3,330,579	3,356,175	3,522,798
Gwynedd	5,588,255	5,602,787	5,598,221	5,851,817	5,914,137	6,226,618
Conwy	5,283,704	5,289,891	5,277,177	5,539,433	5,589,830	5,875,914
Sir Ddinbych	4,342,155	4,360,740	4,363,962	4,524,683	4,568,797	4,805,681
Sir y Fflint	7,018,721	7,033,548	7,022,578	7,339,795	7,409,315	7,790,476
Wrecsam	6,340,507	6,398,354	6,433,093	6,574,970	6,654,624	7,015,625
CYFANSWM	31,772,011	31,885,843	31,885,843	33,161,277	33,492,877	35,237,112
Amcanion poblogaeth ⁴	694,038	695,549	697,122	698,715	700,310	701,922
Cost y pen o'r boblogaeth	£46	£46	£46	£47	£48	£50

£	Cyfraniad 2018/19 £	Amcangyfrifon Poblogaeth 2019	Cyfraniad y cytunwyd arno 2019/20	Newid Gwirioneddol	% y Newid
Ynys Môn	3,356,175	70,174	3,522,798	166,623	4.96%
Gwynedd	5,914,137	124,034	6,226,618	312,482	5.28%
Conwy	5,589,830	117,048	5,875,914	286,084	5.12%
Sir Ddinbych	4,568,797	95,729	4,805,681	236,884	5.18%
Sir y Fflint	7,409,315	155,186	7,790,476	381,161	5.14%
Wrecsam	6,654,624	139,751	7,015,625	361,001	5.42%
CYFANSWM	33,492,877	701,922	35,237,112	1,744,235*	5.21%

*Mae hyn yn adlewyrchu £1.1m neu 3.2% o gynnydd yn y costau mewn termau real.

⁴<https://statscymru.llyw.cymru/Catalogue/Population-and-Migration/Population/Projections/Local-Authority/2014-based/populationprojections-by-localauthority-year>

Atodiad B

MEYSYDD BLAENORIAETH COMISIYNYDD CENEDLAETHAU'R DYFODOL

I gael yr effaith fwyaf, penderfynodd Comisiynydd y byddai'n dda rhoi adnoddau tuag ar rai meysydd yn fanylach. Dyma ddarn mawr o waith, yn cwmpasu mwy na 6 mis, yn ymgynghori ag academwyr, arbenigwyr a'r cyhoedd drwy 'Sgwrs'. Arweiniodd hyn at ddarganfod beth, yn nhyb pobl, oedd yr heriau mwyaf sy'n wynebu Cymru a ble gallai'r Comisiynydd gael yr effaith fwyaf.

'NEWIDIADAU SYML' Y GALLU I GREU

'Y Gallu i Greu' yw un o brif raglenni gwaith y Comisiynydd. Mae'n ddull partneriaethol o dynnu sylw at y gwaith rhagorol sy'n gwella llesiant mewn cymunedau ledled Cymru. Mae'n nodi gweledigaeth gadarnhaol o'r modd y gallai Cymru fod petai cyrff cyhoeddus yn gallu mabwysiadu cynifer â phosibl o'r 'newidiadau syml' a awgrymir gan y Comisiynydd. Mae rhestr o awgrymiadau o newidiadau ar gael yn: <http://futuregenerations.wales/cy/the-art-of-the-possible/>

Dyma rai enghreifftiau o'r newidiadau sylw a awgrymir:

Annog gweithwyr i gael seibiant ac i gael cinio draw oddi wrth eu desgiau

Dim ond 34 munud y mae'r gweithiwr cyfartalog ym Mhrydain yn ei gymryd fel egwyl amser cinio, ac mae mwy na hanner y gweithwyr yn mynd heb ginio o gwbl. Yn ôl astudiaethau, mae cynnydd yn y cynhyrchiant hefyd ac mae'r seibiant corfforol o'ch desg yn gymorth i'ch meddwl a'ch corff gael gorffwys.

Gwneud y mwyaf o'r potensial ar gyfer prentisiaethau

Drwy gydol 2017, bu Pwyllgor yr Economi, Seilwaith a Sgiliau yn edrych ar brentisiaethau yng Nghymru. Canfu eu gwaith mai dim ond 1.3% o brentisiaid yng Nghymru sy'n anabl. Mae llawer o anghydraddoldeb o hyd yn wynebu pobl ifanc wrth geisio cael gwaith, ac yn aml mae prentisiaethau yn ffordd dda o chwalu'r rhwystrau hynny.

Sicrhau bod cyfarchiad dwyieithog ar gael ymhob pwynt mynediad

Mae tua traean o bobl sy'n gweithio ac yn gallu siarad Cymraeg yn gwneud hynny gyda'u cydweithwyr, mae traean yn siarad Cymraeg weithiau, ac mae traean yn rhai nad ydyn nhw fyth yn gwneud hynny.

